

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 70/2019-68

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom predsedu senátu Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, Trenčianska 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 299/98 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 511/2015 zo 14. januára 2016 a ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného v súčasnosti advokátkou JUDr. Katarínou Oslayovou, Palisády 32, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 299/98 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 511/2015 zo 14. januára 2016, ako aj základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 299/98 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur) a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 9 000 € (slovom deväťtisíc eur), ktoré je im Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

3. Okresný súd Bratislava III je p o v i n n ý [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nahradiť trovy konania spoločne a nerozdielne v sume 374,44 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a štyridsaťštyri centov) na účet právnej zástupkyne advokátky Mgr. Evy Braxatorisovej, Trenčianska 17, Bratislava, ako aj ďalšie trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] v sume 187,62 € (slovom stoosemdesiatštyri eur a šesťdesiatdva centov) na účet jej advokátky a taktiež [REDAKOVANÉ] nahradiť trovy konania v sume 187,62 € (slovom stoosemdesiatštyri eur a šesťdesiatdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Kataríny Oslayovej, Palisády 32, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 70/2019 z 29. októbra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, spolu aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 299/98 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 24. septembra 1998 podala sťažovateľka na okresnom súde žalobu proti žalovaným v 1. až 3. rade. Sťažovateľ je v súčasnosti žalovaným v 5. rade. Ústavný súd už 21. júna 2006 vydal nález sp. zn. I. ÚS 102/06, v ktorom vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci v primeranej lehote a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Súčasne jej priznal finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk. Dňa 14. januára 2016 opäť ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 511/2015 o porušení práv sťažovateľky a priznal jej ďalších 6 000 eur.

3. Podľa sťažovateľky po vydaní oboch nálezov okresný súd prietahy v napadnutom konaní neodstránil a ani po uplynutí ďalších viac ako troch rokov a šiestich mesiacov vo veci právoplatne nerozhodol. Za toto obdobie síce nariadil 8 pojednávanií, avšak len tri sa skutočne realizovali (dve z nich už v roku 2016), „*aj na týchto pojednávaniach*

sa prejednávali opakovane tie isté skutočnosti, ktoré mohli byť riešené naraz alebo písomne.

Po vydaní nálezu súd vytýčil pojednávanie na 11.2. 2016, kde predvolal znalkyňu za účelom riešenia námietok žalovaných z 29.10. 2015, i keď tieto si mohol a mal ozrejmiť písomne. Znalkyňa sa na pojednávanie neustanovila, súd neprijal žiadne poriadkové opatrenia a následne vykonal dopyt na námietky, ktoré už zo svojej povahy, boli len formálne. Na pojednávaní sťažovateľka opätovne zdôraznila, že je potrebné realizovať ďalšie dokazovanie - vypracovanie geometrického plánu a ocenenie pozemkov a že tento úkon, je možné zabezpečiť už teraz. Súd na tento procesný návrh nereagoval, odročil pojednávania na neurčito a dopytoval znalkyňu na zjavne bezpredmetné námietky, čím spor bezdôvodne predĺžil.

Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo dňa 3.5. 2016, ktoré súd ukončil nariadením znaleckého dokazovania. Uznesenie o dokazovaní však nevypracoval hneď ale až dodatočne, samostatným uznesením viac ako 2 mesiace po tom (22.7. 2016), čo tak mohol urobiť priamo na pojednávaní. Znalcovi uložil lehotu na vypracovanie 90 dní. Dňa 10.1. 2017 bez dôležitých dôvodov predĺžil znalcovi lehotu do 15.2. 2017 a ďalším termín pojednávania nariadil až na 15.6. 2017. Toto pojednávanie bolo odročené na žiadosť PZ sťažovateľky z dôvodu PN do konca júna, tak, že ďalším termín stanovil až o takmer 4 mesiace na 12.10. 2017, i keď prekážka trvala len do konca mesiaca a niekoľko dní v septembri.

Na pojednávaní vzhľadom na zmenu procesných predpisov sa zistil problém týkajúci sa potreby vyňatia časti pozemkov z PPF, ktorý by bol prekážkou zápisu vlastníckeho práva na základe rozsudku. Súd naliehal aj z tohto dôvodu na uzavretie zmluvy a za týmto účelom konanie odročil na 7.12.2017. Stranám sa podarilo, v tejto časti postupovať zhodne a zapísať geometrický plán spolu s potrebnými listinami do KN. Vzhľadom k tomu, že v čase nariadeného termínu pojednávania zápis ešte nebol vykonaný, požiadali účastníci konania o odročenie, pričom súd nariadil termín na 8. 3.2018. Ani toto pojednávanie sa však neuskutočnilo z dôvodu úmrtia jedného zo žalovaných (██████████). Súd následne 27. 6. 2018 vytýčil termín pojednávania. Tento termín pojednávania sa neuskutočnil z dôvodu nahlásenej bomby. Uznesením zo dňa 6.11.2018 rozhodol o vstupe dedičov do konania

na miesto zomrelého žalovaného. Od 27.6.2018 zostal súd opätovne nečinný. Účastníkov len oslovil podaním z 14.2. 2019 s tým, aby sa vyjadrili k možnosti mimosúdnej dohody, i keď nielen z celého doterajšieho konania ale aj z vyjadrenia PZ žalovaných bolo zrejmé, že spory sú aj medzi žalovanými samotnými, teda že mimosúdna dohoda nebude možná.“

4. Vo vzťahu k sťažovateľovi sa v ústavnej sťažnosti uvádza, že k priesťahom došlo v rámci celej dĺžky konania občianskoprávneho sporu, ktorý k dnešnému dňu trvá neuveriteľných 21 rokov na súde prvej inštancie bez rozhodnutia vo veci samej. V tomto smere sa odvoláva sťažovateľ na obsah už uvedených rozhodnutí ústavného súdu, i keď sa predtým neobrátil na ústavný súd. Ako z obsahu spisu vyplýva, sťažovateľ sa na začiatku sporu vyslovoval tak, že s návrhom sťažovateľky nemá problém, až neskôr sa pripojil k návrhom žalovaných a nechal sa zastupovať spoločnou právnou zástupkyňou, keďže sa konania nechcel osobne zúčastňovať a jeho vývoju a priebehu nerozumel. Okamžite potom, ako zistil, že právna zástupkyňa zastupuje záujmy výlučne žalovaného v 1. rade, plnomocenstvo odvolal. Právna zástupkyňa o podstate sporu sťažovateľa neinformovala správne a riadila sa len pokynmi žalovaného v 1. rade. Postoj sťažovateľa by preto dĺžku konania i tak neovplyvnil, pričom jednotlivé úkony žalovaných predstavovali zväčša len využitie procesných oprávnení, ktoré nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľa.

5. Dĺžka sporu nie je ničím ospravedlniteľná. Tým, že sa týka nielen obydla sťažovateľky, ale úzko aj rodinných vzťahov, keďže išlo o majetok patriaci do rodiny (súrodencom), mali tieto spory a ich extrémna dĺžka závažný vplyv na ich súkromný a rodinný život a spôsobila ich zásadný rozvrat. Náprava následkov na živote účastníkov tohto konania bude len veľmi pomalá a najmä nevráti uplynulý čas. Sťažovateľka má viaceré zdravotné problémy, aktuálne je po operácii a jej rodinná situácia si vyžaduje, aby vlastnícke vzťahy boli čo najskôr usporiadané. Vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav chce čo najskôr vyriešiť svoje majetkové otázky, čo bez rozhodnutia v tejto veci nie je možné.

6. Obaja sťažovatelia pociťujú frustráciu z nemožnosti uzavrieť tento spor, ktorý sa ťahá polovicu ich dospelého života. Neistotu týkajúcu sa výsledku, ekonomického dopadu a ďalšieho trvania sporu pociťujú ako závažný stresujúci faktor, ktorý v prípade sťažovateľky zasahuje do najdôležitejších oblastí života, a to usporiadania vlastného bývania a rodinných vzťahov. Pre sťažovateľov je nepochopiteľné, ako je možné, aby súdny spor trval takú dlhú dobu, a že ani nálezy ústavného súdu nepriniesli nápravu v podobe urýchleného rozhodnutia. Takýto stav vyvoláva značnú frustráciu a nedôveru k súdnej moci ako takej. Sťažovatelia žiadajú preto priznať za porušenie svojich práv finančné zadosťučinenie ako odškodnenie ich ujmy spôsobenej nečinnosťou súdov, keďže túto ujmu nie je možné odčiniť samotným vyslovením porušenia práv.

7. Sťažovatelia z uvedených dôvodov navrhujú, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní porušené boli, prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 299/98 konať bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a sťažovateľovi v sume 10 000 €. Domáhajú sa aj úhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Vyjadrenia okresného súdu a replika sťažovateľky

8. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 475/2019 z 3. decembra 2019, ktorý bol ústavnému súdu doručený 9. decembra 2019, v ktorom okresný súhlasil s tým, aby ústavný súd vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania. Súčasťou bolo obsiahle vyjadrenie zákonnej sudkyne z 28. novembra 2019 a prehľad procesných úkonov okresného súdu, ktorá v podstatnom uviedla: *«Úvodom si dovoľím vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom predmetnej sťažnosti. Tvrdenia sťažovateľov odporujú úkonom súdu, priebehu konania v namietanom období a aj stavu konania...»*

Konanie v označenom spore sa začalo na Okresnom súde Bratislava III dňa 24.09.1998. Sudkyňou Okresného súdu Bratislava III som sa stala dňom 18.05.2017 a uvedená vec mi bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie v januári 2018...

Mám za to, že od pridelenia veci do môjho súdneho oddelenia, som konala zákonne, plynulo a v súlade so zásadami súdneho konania...

Výsledkom je, že vo veci je nariadený termín pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku na 06.12.2019. Podľa obsahu dotknutej sťažnosti musím konštatovať, že je minimálne zvláštne, ak nie rozporné, konanie a postoj žalobkyne. Na pojednávaní sa podarilo ustáliť skutkový stav a strany dospeli k dohode v merite veci. Zmier však žalobkyňa (sťažovateľka) odmietla uzatvoriť s poukazom na to, že žiada priznať nárok na náhradu trov konania, s čím žalovaní nesúhlasili. Aj napriek možnosti uzatvorenia zmiernu a postupu súdu v súlade s článkom 7 ods. 2, § 148, 179 ods. 2 CSP, žalobkyňa (sťažovateľka) odmietla schválenie zmiernu v merite veci...

Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľov, že súd nevykonával žiadne úkony smerujúce k ukončeniu sporu, tak na toto tvrdenie, vzhľadom na nariadený termín vyhlásenia rozsudku, ani netuším ako reagovať. Ide o účelové, všeobecné a zavádzajúce tvrdenie čo preukazujem pripojeným zoznamom úkonov od 01/2018 kedy mi bola vec pridelená a dodatočne preukážem bezodkladne po rozhodnutí 06.12.2019 aj samotným spisom.

S poukazom na nedostatky právneho zastúpenia na strane žalovaných v základnom spore, na ktoré upozornil sťažovateľ, že ako žalovaný v 5. rade vývoju a priebehu konania nerozumel, a že zistil, že právna zástupkyňa ho neinformovala správne, a že zastupuje záujmy výlučne žalovaného v 1. rade, mám za to, že súd nenesie a ani nemôže niesť zodpovednosť. Sťažovatelia tvrdia, že [REDAKOVANÉ] dĺžku konania neovplyvnil. Sami však uviedli, že sa konania nechcel osobne zúčastňovať, že jeho vývoju a priebehu nerozumel. Pokiaľ toto tvrdia, mám za to, že svojim postojom - nezaujmom čiastočne prispel k tomuto stavu konania...

Sťažovatelia uviedli, že 15.06.2017 bolo odročené pojednávanie na žiadosť PZ sťažovateľky z dôvodu PN do konca júna tak, že ďalší termín súd stanovil až o takmer 4 mesiace na 12.10.201~ i keď prekážka trvala len do konca mesiaca a niekoľko dní v septembri. K uvedenému uvádzam, že sudca má nariadené termíny pojednávania aj v iných

aj v sťažnostných veciach, nepojednáva len jednu vec a sťažovatelia opomínajú napríklad aj to, že nielen oni majú právo byť PN, že sudca nenariaďuje termíny pojednávania zo dňa na deň a napokon, odkiaľ má mať sudca vedomosť pri odročení pojednávania kedy dôjde k ukončeniu PN na strane strany sporu alebo jej PZ ?!? Napokon samotní sťažovatelia uviedli, že 07.12.2017 oni sami požiadali o odročenie pojednávania z dôvodu nevykonaného zápisu v katastri nehnuteľností, na čo súd rovnako nemal žiaden vplyv...

Sťažovatelia ďalej uviedli, že súd ich oslovil len podaním zo 14.02.2019 k možnosti mimosúdnej dohody. Uvedené tvrdenie je nepravdivé, napokon aj samotná výzva nebola smerovaná k mimosúdnej dohode, ale k zmierlivému riešeniu, a to je rozdiel (§ 148 CSP). Zmier schvaľuje súd, nejde o mimosúdne urovnanie. A vzhľadom na zmenu strán sporu, obsah spisu a Čl. 7 ods. 2 CSP súd je povinný viesť strany sporu k zmierlivému vyriešeniu sporu a ak je to možné a účelné, súd je povinný sa pokúsiť o vyriešenie sporu zmierom (§ 148, § 179 ods. 2 CSP). Napokon na pojednávaní k uzatvoreniu zmiernu nedošlo len v dôsledku nesúhlasu zo strany žalobkyne.

Sťažovatelia uviedli, že súd pojednávanie nariadil až na 03.09.2019. V otázke nariaďovania pojednávania som sa už vyjadrila. No ani táto skutočnosť samotnej sťažovateľke nebránila vtom, aby sťažovateľka - tá ktorá namietala nariadenie pojednávania až na 03.09.2019 v deň pojednávania podala na súd zmenu petitu, zároveň podala ústavnú sťažnosť. Toto konanie vzhľadom na argumentáciu sťažovateľov je absolútne nepochopiteľné...

Tvrdenie, že sťažovateľka chce čo najskôr vyriešiť svoje majetkové otázky, čo bez rozhodnutia v tejto veci nie je možné, odporuje úkonom vykonaným jej právnou zástupkyňou, ktorá napríklad v deň pojednávania podala návrh na zmenu petitu po 21 rokoch konania (pričom za zmenu podľa § 140 ods. 3 CSP tento úkon ani nemožno považovať), ďalej dňa 08.11.2019 navrhla neurčitý návrh na dokazovanie po prednese záverečných rečí. Z úkonov žalobkyne a zo samotnej ústavnej sťažnosti by bolo možné nadobudnúť dojem, že primárnym cieľom je len finančné odškodnenie v dôsledku namietaných prietahov v konaní, ktoré podľa môjho názoru po vydaní posledného nálezu Ústavného súdu SR nevznikli a vzhľadom na uvedené skutočnosti mám za to, že vo veci bolo konané plynulé a bez prietahov. Mám za to, že oddialenie meritórneho rozhodnutia bolo

spôsobené jednak úkonmi strán sporu (najmä sťažovateľky) a jednak objektívnymi skutočnosťami (úmrtie, evakuácia súdu), ktoré vznikli v dôsledku vis maior...

Napríklad s poukazom na neprítomnosť sťažovateľov na pojednávaniach: pojednávania dňa 10.06.1999 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 07.10.1999 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 22.11.1999 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 24.09.2001 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 19.11.2001 sa nezúčastnili žalobkyňa [REDACTED] ani jej zástupca, pojednávania dňa 13.12.2001 sa nezúčastnili žalobkyňa [REDACTED] ani jej zástupca ani žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 03.02.2011 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 29.03.2011 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávanie dňa 10.05.2012 bolo odročené z dôvodu žiadosti sporových strán,

- pojednávania dňa 17.05.2012 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED] ani jeho zástupca,

- pojednávania dňa 11.02.2016 sa nezúčastnila žalobkyňa [REDACTED], pojednávania dňa 03.05.2016 sa nezúčastnil žalovaný [REDACTED],

- pojednávanie dňa 15.06.2017 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti strán a ich zástupcov z dôvodu žiadosti o odročenie pojednávania zo strany žalobkyne [REDACTED], pojednávania dňa 12.10.2017 sa nezúčastnili žalobkyňa [REDACTED] ani žalovaný [REDACTED] - pojednávanie bolo odročené na termín 07.12.2017, avšak tento bol odročený na 08.03.2017 z dôvodu žiadosti o odročenie zo strany zástupcu žalovaných...

- oznámenie úmrtia žalovaného v 2. rade zo dňa 27.02.2018 a žiadosť o odročenie pojednávania 08.03.2018

- uznesenie zo dňa 02.03.2018 o odročení pojednávania na TP 27.06.2018...

- od 16.03.2018 zisťovanie dedičského konania (DK)...

... vydané a expedované uznesenie zo dňa 06.11.2018 podľa § 63 CSP o pokračovaní v konaní s dedičmi...

... dňa 01.02.2019... vydaný pokyn na expedovanie všetkých písomností stranám sporu a výziev žalovaným ohľadom zmeny právneho zastúpenia (§ 92 ods. 3.4 CSP) a možnosti komunikácie ohľadom možného zmierlivého vyriešenia sporu vzhľadom na zmenu sporových strán (čl. 7 ods. 2, čl. 16. č. 17 CSP)

- žalovaným [REDAKOVANÉ] (sťažovateľom) neprevzatá súdna zásielka

... vyjadrenie [REDAKOVANÉ] zo dňa 29.03.2019...

... dňa 24.04.2019 predloženie spisu sudkyňi

ihneď nariadený najbližší TP na 03.09.2019, doručené podania doručené do spisu protistranám

dňa 03.09.2019 v deň pojednávania bol súdu doručený e-mail PZ žalobkyne (sťažovateľky) s návrhom na zmenu petitu (na pojednávaní s uvedením zo strany PZ žalobkyne, že návrh obsahuje chyby)...

...15.10.2019 na súde podané vyjadrenie PZ žalobkyne so zmenou petitu...

... 16.10.2019 - zápisnica z pojednávania (na pojednávaní žalobkyňa doložila ďalšie listinné dôkazy)...

08.11.2019 zápisnica z pojednávania - prednes záverečných rečí

na 06.12.2019 nariadený termín verejného vyhlásenia rozsudku v zmysle § 219 ods. 2 CSP... “

V doplnení vyjadrenia doručenom ústavnému súdu 16. decembra 2019 zákonná sudkyňa uviedla: «Dňa 06.12.2019 som spor, ktorého sa ústavná sťažnosť týka, meritórne rozhodla a dnešným dňom bol expedovaný písomne vyhotovený rozsudok všetkým stranám sporu v zmysle § 219 ods. 2 CSP. Na pojednávaní dňa 06.12.2019 sa zúčastnili PZ žalovaného v 1. rade, žalovaný v 4. rade, aj ako zástupca žalovanej v 2. rade a žalovanej v 3. rade. Všetci prítomní sa po vyhlásení a odôvodnení rozsudku vzdali práva podať odvolanie. Svojou prítomnosťou a následným vzdaním sa práva podať odvolanie prispeli

k možnému právoplatnému ukončeniu sporu. Naopak sťažovatelia (žalobkyňa, žalovaný v 5.rade a právna zástupkyňa Mgr. Eva Braxatorisová, advokátka) sa na nariadenom termíne podľa § 219 ods. 2 CSP dňa 06.12.2019 bez akéhokoľvek ospravedlnenia nezúčastnili.

V súvislosti s podanou sťažnosťou na Ústavný súd.. si týmto doplnením ešte dovoľím poukázať najmä na podania právnej zástupkyne žalobkyne Mgr. Evy Braxatorisovej, advokátky a žalovaného v 5. rade [REDACTED] ako aj na ich úkony a prednesy na pojednávaniach v namietanom období, ktoré preukazujú opak ich tvrdení uvedených v podanej sťažnosti o tom, že súd spôsobil v danom období prietahy v konaní (napr. č.l. 837, 839. 866, 880. 769. 807. 783, 718. 709, 701, 702, 364). Mám za to, že samotní sťažovatelia si boli vedomí, že oddialenie rozhodnutia spôsobili objektívne skutočnosti (najmä úmrtie strany sporu) ako aj niektoré ich nehospodárne procesné úkony. Pokiaľ ide o nariadenie termínu pojednávania vo veci na 09/2019, tento bol nariadený vo všetkých súvislostiach prednostne ako prvý termín (aj s ohľadom na zmenu strán, podania strán sporu, kolízie pojednávani PZ žalobkyne, dovolenkové obdobie a nutnosť naštudovať tento reštančný spis tak, aby bolo možné bezodkladne rozhodnúť vo veci). Napriek enormnej zaťažnosti súdneho oddelenia, ktorého som sa stala zákonnou sudkyňou v 05/2017, vo veci som rozhodla meritórne, a dokonca pri zrušení vlastnej dovolenky, nariadenia pojednávani nad rámec mojich pojednávacích dní, v záujme ukončenia tak dlhoročného sporu, aký som „zdedila“.

Záverom si dovoľím poukázať na to, že podanú ústavnú sťažnosť v tejto veci so zavádzajúcim obsahom o nečinnosti súdu považujem minimálne za rozpornú s pravidlami profesijnej etiky.»

9. Ústavný súd zaslal vyjadrenia okresného súdu právnym zástupkyňiam oboch sťažovateľov. Sťažovateľka ústavnému súdu doručila svoje vyjadrenie 19. februára 2019, v ktorom reagovala na obsiahle tvrdenia zákonnej sudkyne a súčasne oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania. V podaní okrem iného v závere uviedla:

„Konanie vo veci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva dosiaľ nie jej právoplatne skončený z dôvodu, že voči výroku o náhrade trov konania podala sťažovateľka odvolanie. Konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva tak trvá viac ako 21 rokov a 5 mesiacov na jednom stupni konania...

To, že dĺžka konania viac ako 4 roky po vykonanom dokazovaní, fakticky len za účelom dojednávania zmieru, je neprimeraná, potvrdzuje aj rozhodovacia prax ESLP. Európsky súd pre ľudské práva v prípade Maxián a Maxiánová proti Slovenskej republike... vo veci J.V. a ďalší proti Slovenskej republike...

Keďže v rámci tohto konania trvá spor ešte dlhšie a zatiaľ len na jednom stupni konania, považujem uplatnený nárok na odškodnenie za primeraný aj pokiaľ ide o jeho výšku a plne korešpondujúcim s rozhodovacou praxou ESLP.“

10. Sťažovateľ ústavnému súdu doručil svoje vyjadrenie 17. februára 2019, v ktorom oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a k námietkam okresného súdu v podstatnom uviedol: *„Vyjadrenia zákonnej sudkyne smerujú k záveru, že podaná ústavná sťažnosť nie je dôvodná... Dovolím si uviesť, že tieto tvrdenia nemajú oporu v obsahu spisu...:*

Je pravda, že ústavnú sťažnosť sme podali so žalobkyňou v spore spoločne po tom, čo sme si ujasnili, že obaja máme záujem na ukončení sporu a zhodli sme sa na tom, že zodpovednosť za konflikt medzi nami nesie žalobca v 1. rade, ktorý tento spor živil a zaviedol nás - ostatných strán sporu - ohľadom mnohých skutočností, pre ktoré som aj pred týmto súdom vyhlásil, že s ním žiaden ďalší kontakt nemám záujem udržiavať. Je pravda, že v priebehu prejednávania sporu došlo k slovnej výmene s právnou zástupkyňou žalobkyne, pretože sme mali odlišný názor na spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi. Táto výmena však neprebehla pred sudkyňou, ale v rámci prerušenia konania, keďže sme boli vyzvaní na rokovanie o možnosti uzavrieť zmier, mimo pojednávacej miestnosti.

Pokiaľ ide teda o obsah ústavnej sťažnosti, nemám dôvod sa od neho zásadne odkloniť, keďže dôvody jej podania trvajú a naďalej namietam, že som dĺžku konania na Okresnom súde Bratislava III sp. zn.: 6C/299/98 nezavinil a spor, ktorý trvá vo vzťahu

k mojej osobe 21 a pol roka na jedinom stupni, považujem za absolútny exces pri rozhodovaní tohto súdu...

Navyše uvádzam, že akákoľvek neúčast' na týchto pojednaniach nemala a nikdy nemohla mať vplyv na dĺžku sporu, keďže dôvodom odročenia nebola moja neprítomnosť. Postup súdu a odročovanie z dôvodu neprítomnosti strán považujem za neodôvodnený, keďže vo väčšine prípadov neprítomnosť jednej zo strán nebránila prejednávaniu veci, teda prieťahy v spore, ktoré vznikli z tohto dôvodu, možno znovu pričítať len Okresnému súdu Bratislava

Predovšetkým však poukazujem na to, že v čase uvádzanej neprítomnosti, nebola prítomná ani právna zástupkyňa žalovaných, ktorá uvedené kroky vykonávala v záujme žalovaného v 1. rade. Teda moja prítomnosť či neprítomnosť by na jej úkonoch a dôvodoch odročenia, nič nezmenila...

Napriek tomu som sa viackrát zúčastnil pojednávanií v spore aj osobne, i keď som tak urobiť nemusel a vždy som sa informoval o stave sporu...

Rovnako som sa vzdal akýchkoľvek nárokov, ktoré by mi aj podľa zákona patrili a ktorými som mohol úplne dôvodne a legitímne spor predĺžiť. Nežiadal som o opätovné znalecké dokazovanie v spore, i keď prešiel podstatný čas od jeho vykonania vo vzťahu k rodinnému domu a tiež som ustúpil požiadavke žalovaného v 1. rade pri ocenení pozemkov, i keď jeho námietky k predloženému znaleckému posudku, neboli ničím podložené a súd mal rozhodnúť o priznaní vyššej sumy. Vzdal som sa teda podstatnej časti mojich finančných nárokov, len za účelom právoplatného ukončenia sporu, pretože jeho dôsledky a trvanie na mňa doliehali obzvlášť ťaživo...

Následne som preukázateľne v prípadoch, ktoré som už mal sám vo svojej dispozícii, vykonal všetko preto, aby sa spor ukončil a to aj na vlastný úkor, vzdaním sa práv, ktoré mi prináležali. Pokiaľ ide o neúčast' na vyhlásení rozsudku potom, čo zákonná sudkyňa napriek opakovanému avizovaniu rozsudok opätovne nevyhlásila, som nepovažoval svoju účasť za potrebnú a Okresnému súdu Bratislava III som ústne moju neúčast' po skončení pojednávania oznámil, z dôvodu, že by som musel čerpať dovolenku. Rozsudok však nebol na pojednávanií doručovaný a bol zasielaný poštou všetkým stranám sporu, teda aj prítomným účastníkom, preto výtku Okresného súdu Bratislava III v tomto smere považujem za neprimeranú.

Potrebné je tiež zdôrazniť, že zákonná sudkyňa vo vyjadrení ignoruje fakt, že namietam celkovú dĺžku konania teda viac ako 21 rokov, za ktorú som dodnes nebol nijako odškodnený...

Tvrdenie, že dĺžka konania na naše vzťahy nemala žiaden vplyv a že narušené vzťahy boli dôvodom vzniku sporu a nie jeho následkom, považujem za neprimeraný a ničím neodôvodnený záver zákonnej sudkyne. Moje vzťahy so súrodencami a to vrátane žalobkyne, boli v čase podania žaloby veľmi dobré, čo reflektuje aj obsah spisu v súdnom spore. S návrhom som najskôr súhlasil, s každým súrodencom aj matkou som bol v dobrom kontakte. Až v priebehu sporu sa moje vzťahy zmenili a vážne sa poškodili...

Žalovanému v 1. rade bolo bez akýchkoľvek dôsledkov umožnené počas konania nadobudnúť výlučne vlastníctvo k časti predmetu sporu, keď súd síce pripustil vstup manželky žalovaného v I. rade do sporu, ale súčasne odmietol rozhodovať o samotnom vlastníctve vedľajšej budovy, ktorú s manželkou vlastnil, z dôvodu údajnej nehospodárnosti, čím znemožnil nápravu tohto nezákonného stavu. To následne aj mne zabránilo, aby som aj potom, čo sa mi už zosnulý brat – v tom čase žalovaný v 2. rade zveril ohľadom tohto nezákonného postupu, mal možnosť vec akokoľvek riešiť, keďže by ma súd odkázal na nemožnosť širšieho vyporiadania spoluvlastníctva z dôvodu nehospodárnosti. Stav zmenšenia aj môjho majetku a tiež zabratia našich podielov na pozemku aj domu som tak voči žalovanému v 1. rade nemohol uplatniť. Súdna ochrana v tomto prípade fatálne zlyhala a ja preto žiadam, aby som bol za túto ujmu na mojich právach, ktorú už nemožno reparaovať, primerane odškodnený“

11. Zo zistení ústavného súdu tiež vyplynulo, že od vydania nálezu ústavného súdu v roku 2016 okresný súd nariadil ďalšie znalecké dokazovanie 22. júla 2016 (po dokazovaní nariadenom v roku 2009) na vypracovanie geometrického plánu reálneho rozdelenia pozemkov parcely registra C. Išlo o pozemky „zastavané plochy a vinice“ s výmerou 190 m², 182 m², 144 m², 130 m² a 24 m². Lehotu na spracovanie znaleckého posudku 90 dní následne predĺžil znalcovi do 15. februára 2017, keď aj znalec doručil znalecký posudok okresnému súdu. V závere znaleckého posudku na č. 1. 651 a 652 znalec uvádza, že sťažovateľke by pripadli pozemky s výmerou 104 m², 166 m², 122 m² a 77 m²

a vo vlastníctve žalovaných by ostala parcela zastavené plochy a nádvoría s výmerou 24 m², resp. 177 m².

Dňa 22. februára 2017 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. jún 2017. Dňa 24. februára 2017 okresný súd priznal náhradu výdavkov znalcovi, proti ktorému podala právna zástupkyňa sťažovateľky podaním z 21. marca 2017 odvolanie.

Dňa 14. júna 2017 mailom požiadala právna zástupkyňa sťažovateľky okresný súd o odročenie pojednávania z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti (bola vypísaná 30. júna 2017, č. 1. 689). Jej žiadosť okresný súd akceptoval a ďalšie pojednávanie nariadil na 12. október 2017. Pojednávanie sa uskutočnilo za účasti sťažovateľky a právnej zástupkyne sťažovateľky a právnych zástupcov žalovaných v 1. až 3. rade, teda aj právnej zástupkyne sťažovateľa. Okresný súd apeloval na zmierlivé vyriešenie sporných vzťahov. Pojednávanie bolo odročené na 7. december 2017, ale právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala a aj so súhlasom právnej zástupkyne sťažovateľky o jeho odročenie z dôvodu, že *„strany sporu vo vzájomnej súčinnosti obstarávajú prostredníctvom Okresného úradu Senec.. zmenu druhu pozemku z vinice na zastavanú plochu... na účely reálnej delby pozemku...“*. Jej žiadosť okresný súd akceptoval a nariadil pojednávanie na 8. marec 2018.

Podaním okresného súdu z 25. marca 2020 bolo ústavnému súdu oznámené, že spor bol v merite veci právoplatne skončený rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 299/1998-902 zo 6. decembra 2019; výsledok je už zapísaný aj na príslušných listoch vlastníctva v katastri nehnuteľností.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

17. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

18. Do 28. februára 2019 upravoval konanie pred ústavným súdom zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť už spomínaný nový zákon o ústavnom súde. Podľa § 246 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak nie je ďalej ustanovené inak, použije sa tento zákon

aj na konania začaté do 28. februára 2019. Podľa § 246 ods. 2 zákona o ústavnom súde právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Ústavný súd preveril v spise okresného súdu vedenom v napadnutom konaní prehľad procesných úkonov od vydania posledného nálezu v roku 2016, ako vyplývajú aj z vyjadrenia okresného súdu, a konštatuje, že citovaný prehľad procesných úkonov zodpovedá skutočnosti. V tejto súvislosti však už nepovažoval uvádzať ďalšie úkony okresného súdu do vydania nálezu, keďže spis bol už predtým dvakrát predmetom skúmania ústavným súdom.

20. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

21. K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva z ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec

bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

22. Povinnosť súdu konať bez priet'ahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo z § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

23. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

24. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd odkazuje na svoje predchádzajúce nálezy, v ktorých konštatoval, že spor tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov a v zásade ho nemožno hodnotiť po stránke právnej aj skutkovej ako zložitú.

25. Správanie sťažovateľov ako strán sporového konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru. Pri preskúmaní tohto kritéria ústavný súd konštatuje, že ide o spor medzi súrodencami, ktorý sa už od počiatku nemusel ani dostať pred všeobecný súd, ak by si sťažovateľka nedala darovať rodičovský dom bez súhlasu súrodencov, ako to vyplýva z vyjadrenia žalovaného v 1. rade z 30. apríla 2019. Dĺžka tohto konania bola spôsobená okrem neefektívnej práce okresného súdu aj spoločnou neochotou sťažovateľov a ďalších strán sporu vyriešiť tento spor mimosúdnou cestou, pričom v priebehu konania sa vzťahy medzi nimi postupne zhoršovali – vyjadrenie samotného sťažovateľa, ktorý 13. decembra 2018 odvolal plnú moc advokátke (č. l. 769), a súčasne došlo aj k zhoršeniu ich zdravotného stavu a už aj k úmrtiu súrodenca sťažovateľov, ako to vyplýva z ústavnej sťažnosti a z obsahu spisu. Sťažovateľom však nemožno pripísať podstatný vplyv na doterajšej dĺžke tohto konania.

26. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priťahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to je v danej veci (21 rokov), možno už len na základe celkovej dĺžky jeho trvania považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Doba je tak zjavne neprimeraná a nevyžaduje si potrebu bližšieho skúmania konkrétneho priebehu konania. Napriek obrane okresného súdu (zákonnej sudkyne) nemožno tiež akceptovať dobu konania okresného súdu viac ako 3 roky a 8 mesiacov), ktorú napadla sťažovateľka od právoplatnosti nálezu ústavného súdu (od 4. apríla 2016 do decembra 2019, pozn.), i keď nepochybne zákonná sudkyňa konajúca v tejto reštančnej veci od januára 2018 viditeľne zodpovednejšie pristupovala k zabezpečeniu plynulosti priebehu konania ako predchádzajúci zákonní sudcovia, keď v merite veci v decembri 2019 už aj rozhodla. Avšak i v tomto období mohol konať okresný súd vzhľadom na dva nálezy ústavného súdu efektívnejšie, hospodárnejšie a koncentrovanejšie, ako to vyplýva z námietok sťažovateľov v bode 3 v nadväznosti na body 19 a 20. Podiel na tejto dĺžke konania však majú čiastočne aj sťažovatelia, keďže o odročenie dvoch pojednávaní požiadali práve ich právni zástupcovia (pozri bod 9).

27. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nie je akceptovateľné, aby napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Takýto prístup všeobecných súdov k nálezom ústavného súdu a k odstraňovaniu príčin vedúcich k záverom o porušovaní základných práv účastníkov ohrozuje dôveru občanov k princípom právneho štátu. Po podaní sťažnosti sťažovateľov ústavnému súdu síce okresný súd vyvinul väčšiu aktivitu, ale z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby právna neistota v napadnutom konaní nebola odstránená ani po uplynutí 21 rokov od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, III. ÚS 152/08, IV. ÚS 251/08). Takáto zdĺhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, IV. ÚS 336/07 a III. ÚS 336/07).

28. Vzhľadom na to ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd spôsobil aj vznik zbytočných prietahov, čím porušil základné právo sťažovateľky a sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Neprikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

29. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

31. Vzhľadom na to, že ústavný súd už v prvom náleze prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, nepotreboval tento výrok opätovne zopakovať, ako to požadovali sťažovatelia.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

33. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

34. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

35. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, ktoré uplatňuje aj Európsky súd pre ľudské práva pri rozhodovaní o spravodlivom finančnom zadosťučinení podľa čl. 41 dohovoru, ktoré priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

36. Sťažovateľka požaduje priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € a sťažovateľ, ktorý ešte nebol za 21 rokov konania odškodnený, sumu 10 000 € z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti.

37. Vychádzajúc z doterajšej neprimeranej dĺžky napadnutého konania a prihliadajúc na predchádzajúce nálezy ústavného súdu, je potrebné konštatovať, že v posudzovanej veci existujú aj dôvody na priznanie finančného zadosťučinenia. Podľa názoru ústavného súdu

konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci zodpovedá priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 2 000 € a sťažovateľovi v sume 9 000 €, čím nevyhovel ich žiadosti o priznanie požadovanej sumy 3 000 €, resp. 10 000 € (bod 4 výroku tohto nálezu)

38. V súlade s § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde je okresný súd povinný sťažovateľom priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplattenia.

VI.

Trovy konania

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pretože si právna zástupkyňa trovy nevyčíslila.

41. Ústavný súd priznal sťažovateľke a sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia) a v roku 2019 podanie ústavnej sťažnosti (september 2019) [(základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“)]. Za 2 úkony u dvoch sťažovateľov

v roku 2018 po znížení sú trovy právneho zastúpenia spolu s režijným paušálom 171 92 €, v roku 2019 – 202,52 € (spolu 374,44 €) a po jednom úkone právnej služby v roku 2020 – stanoviská ich právnych zástupcov k vyjadreniu okresného súdu v sume po 187,62 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

42. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnych zástupcov sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu